

Høring om Justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser

Fra Sagene og Iladalen menighet, Nordre Aker prosti, Oslo bispedømme.

Høringstema 1: Hvordan øke kvaliteten og antall deltakere i gudstjenesten.

Høringsspørsmål 1a: Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke?

Både Sagene og Iladalen menighet hadde før gudstjenestereformen jobbet mye med menighetens liturgier og gudstjenestelivet. I Sagene hadde vi utviklet Sagenemessen, som var godkjent og i bruk fra ca. 2004. I denne messen så var det fokus på bruk av medliturger og lokal tilpasning, og intensjonen i gudstjenestereformen var allerede godt innarbeidet.

I Iladalen utviklet menigheten egen kveldsmesse og Barnesanggudstjeneste rundt 2003. Disse fungerte også veldig godt, og gudstjenestelivet hadde fleksibilitet, var stedegen og involverende for gudstjenestedeltakeren.

Selve gudstjeneste-reformen har derfor ikke bidratt til mer variert gudstjenesteliv, men ble mer en begrensning fordi rammen for hva som måtte være med ble strengere. Forsøksperioden som liturgi ble utviklet i, ble avsluttet og nye rammer ble lagt. Dette gjaldt særlig gudstjenester tilrettelagt for barn. Tidligere var det ordninger for dette bl. a. uten en syndsbejelse og med en forenklet nattverd liturgi. Gudstjenestereformen opplevdes for noen som en innstramning av de liturgi som vi hadde utviklet i forsøksperioden, og som fungerte godt.

1b: Hva har fungert godt, og hva har fungert dårlig ved gudstjenestereformen?

Det gode med gudstjenestereformen er at den tvinger frem et fokus på liturgi og gudstjenesteliv. Den tar liturgien opp til vurdering og har en bra intensjon mht. til medvirkning, som var og er viktig.

1c: Hvilke av de momentene som er nevnt ovenfor mener dere vi særlig bør rette vår oppmerksomhet mot i gudstjenestearbeidet fremover?

Viktig at ikke justeringen av hovedgudstjenesten blir rigid, slik at rommet for den lokale tilpasningen blir borte. Viktig med rom for lokalt engasjement, både fra kirkelige ansatte og fra gudstjenestens brukere.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

Vi har tro på varierte gudstjenester, og at det trengs ulike former for gudstjenester. I menigheten har vi hverdagsmesser som Måltid med messe, Lysvesper, og kveldsgudstjenester som alle er viktig deler av et variert gudstjenesteliv. Det handler både om tidspunkt og om type liturgi.

Vi savner bl.a. videreføring av temagudstjeneste fra ordningen fra 1982, Gudstjenesteboken. Den åpner for mange flere muligheter, og er ikke så detaljert og toppstyrt som høringsutkastet. Det er viktig at en ikke underkjenner de lokale kirkelige ansattes liturgiske og teologiske kompetanse.

Høringstema 2: Almennelige bestemmelser for hovedgudstjenesten

Høringsspørsmål 2: Mener dere at det er behov for å justere eller presisere noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas (jf. Almennelige bestemmelser)? Hva bør endres?

Vi mener at dagens praksis med at biskopen skal godkjenne alle lokale grunnordninger kan fjernes, slik det foreslås i høringen. Vi vil ha tilbake ordningen med at biskopen får myndighet til å gi dispensasjon til å bruke en lokal grunnordning som avviker fra gjeldende ordning, men justert slik at biskopen kan delegere denne myndigheten til prost.

Vi tenker og at det ikke er formålstjenlig å stramme inn slik høringsforslaget legger opp til, slik at den lokale valgmuligheten blir innskrenket, f. eks. som i forbindelse med syndsbekjennelsen eller tilsigelsesordene etter nattverden (der en velger å ikke legge inn NFG forslag i høringsforslaget). Slik vi ser det så fremstår høringsforslaget som en tydelig innstramning motivert av ønske om teologisk styring.

Det fremstår som en vil rendyrker kun ett av mange bilder på hva som er vår grunnutfordring som menneske, det at vi er syndere og at løsningen er tilgivelse. Høringsutkastet løfter frem kun det ene av bibelens mange bilder. Vi trenger bekjennelse av at vi er fanger som trenger frigjøring, blinde som trenger å se, syke og sårede som trenger helbredelse og helhet.

Det virker som om målet om å få til en så lik gudstjeneste som mulig, i hver en by og bygd i vårt land, går på bekostning av en liturgi som tar på alvor det teologiske mangfoldet som er i vår kirke.

Høringstema 3: Justeringer i hoveddel I. Samling, ledd 1 – 8

Vi har kommentarer til disse punktene:

3d: Ledd 3 Hilsen:

Vi ønsker at det i tillegg er et alternativt hilsningsord som ikke er kjønnsbestemt: Vår skaper, frigjører og livgiver.

3e: Ledd 4 Samlingsbønn

Høringsspørsmål 3e: Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

Ja, men vi ønsker at Dagens bønn fortsatt skal kunne brukes som Samlingsbønn. Se 3 i.

3f: Ledd 5 Syndsbekjennelse

Høringsspørsmål 3 f: Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbekjennelse i høringsforslaget?

Det foreslås at muligheten til å søke biskopen om å bruke en lokalt utformet syndsbekjennelse *regelmessig* i gudstjenesten, tas bort (Almennelige bestemmelser, punkt 62). Vi ønsker at denne muligheten blir beholdt og delegert til prost i samarbeid med menighetsrådet.

Vi ser ingen prinsipielle grunner til å begrense antall syndsbekjennelser. Vi bruker i dag variant 5, og det ønsker vi å fortsette med.

Når argumentet er at en tar bort tre alternativ fordi disse ikke er så mye i bruk finner vi det underlig at en da foreslår en nye variant som er helt ny.

Det er også slik at det bli et for individualistisk fokus i syndsbekjennelsen.

Det er syndene våre som er i fokus som individ, og den strukturelle synd, vårt kollektive ansvar har ingen fokus. Det kunne blitt nedtonet hvis en istedenfor La oss bekjenne våre synder, sa La oss bekjenne vår synd.

3 i: Ledd Dagens bønn

Hørings spørsmål 3i: Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hoved-gudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

Vi er uenige i at Dagens bønn skal bli obligatorisk. Vi ønsker å beholde dagens ordning, slik at begge leddene (dvs. plasseringen) er valgfrie. Vi ønsker rom for å kunne bruke Dagens bønn som samlingsbønn, på ledd 4. Og det er viktig at denne bønnen kan leses av en medliturg, ikke kun av liturg, som beskrevet i høringsforslaget.

Vi vil også innvende mot Dagens bønner at de er gode på tema, men samtidig for ordrike. Antall ord i hver bønn kunne vært kuttet ned.

Høringstema 4: Justeringer i hoveddel II. Ordet, ledd 9 – 17

Hørings spørsmål 4: Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

4a: Ledd 9 Første lesning og Ledd 11 Andre lesning

Vi ønsker å ha alternativ avslutningen av lesning etter tekstlesning: «Slik står det skrevet» i tillegg til «Slik lyder Herrens ord»

Det er mer presist, for det løfter frem en forståelse av hvordan vi teologisk skal forstå bibelens tekster. Det er ikke Herren eller Gud som sier det som er lest, men det er slik det står skrevet i vår bibel. Åpenbaringen, Ordet, er Jesus, ikke bibelen.

4c: Ledd 12 Evangelium

Her er hallelujaomkvad endret fra å være et kan-ledd til å bli et fast ledd. Vi har gode erfaringer med hallelujaomkvadet, men her som ellers vil vi beholde kan og beholde valgmuligheten. Også muligheten for å bruke en salme istedenfor Hallelujaomkvad bør beholdes.

4 d: Ledd 13 Preken

Vi er uenige i at kan sløyfes, da det betyr at alle prekener må avsluttes med enten: «Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige ånd, som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen» eller «Lovet være Gud, vår skaper, frigjører og livgiver. Amen»

Det er ikke alle prekener som det er naturlig eller riktig å avslutte med lovprisning.

4 e: Ledd 14 trosbekjennelsen Credo

Vi tenker óg at det bør bli rom for flere alternative trosbekjennelser, siden de to alternative trosbekjennelsene vi har historisk, språklig og kulturelt er preget av den konteksten de ble formet i. Det har skjedd en del ting siden det 4. århundre. Gjennom f.eks. annenhver søndag, å løfte frem alternative trosbekjennelser, slik som en eksempelvis har i ulike temagudstjenester, løfter vi frem at det er mer en måte å si hva vi mener, eller sette vår tillit til.

4 i: Ledd 17 Forbønn for kirken og verden

Vi er ikke enige i forslaget om å presisere at bønnevandringen er en del av forbønnen og ikke en del av nattverddelen. Vi kan ikke skjønne hva som skulle være problemet med gjeldende ordning. Er en redd for at nattverden blir utvisket? Det bør være mulighet til lokalt å vurderer dette. Særlig på gudstjenester med store dåpsfølger, bør det være mulighet for at folk kan komme frem og tenne lys, uten å måtte gå til nattverd først. Slik blir gudstjenesten mer inkluderende.

I vår menighet har vi hatt en bønnevandring i etterkant på enkelte gudstjenester f. eks.

trosopplæringsgudstjenester og hverdagsmesse, og der har mange flere gått til nattverd enn om bønnevandringen var avskilt fra nattverdfeyringen. Derfor ønsker vi at denne muligheten opprettholdes.

Høringstema 5: Justeringer i hoveddel III. Nattverd, ledd 18 –21

Høringsspørsmål 5b: Gi gjerne kommentarer til valgene av ordene som er foreslått.

Vi kan ikke se at ordet beger er mer i bruk enn ordet kalk i hverdagspråket. Legeme og kalk er mer poetisk språk, og vi ønsker mulighet for at en kan bruke de. Særlig i Sagene kirke hvor altertavlen har et sitat fra 1. kor, og ordet kalk lyser i gullskrift over alteret.

5 c: Ledd 18 Forberedelsen av måltidet

Høringsspørsmål 5c: Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

Vi mener at det bør kunne være beholdt i orddelen som ledd 18, slik at det ikke blir så tydelig knyttet opp mot nattverden, kan gi assosiasjoner til å betale for det en får i nattverden.

Vi mener og at tradisjonen med å samle inn takeoffer i poser og fysisk legge de på alteret er en utfordring, for den er så knyttet til fysiske penger, og den tar ikke hensyn til at de fleste bruker elektronisk betaling, Vipps, kort, m.m. Så det å samle inn penger i poser blir mer og mer avleggs og fremmed. Kun symbolhandling.

Høringsspørsmål 5e: Har dere kommentarer eller endringsforslag til ledd 19 og 20 i høringforslaget?

Vi støtter NFG sitt forslag, for det åpner for en rikere forståelse av nattverdens mysterium.

L: Vi har tatt imot Jesus Kristus.

M: Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv.

L: Fred være med dere.

M: Amen.

Tilsigelsesordene begrenser nattverden til å handle om kun våre synder, og at stedfortredende offer er den eneste måten å forstå Jesu død på. Andre perspektiv blir borte, nattverden som felleskapets mat, og nattverden som å bli ett med Kristus, et sted å få kraft og styrke til å bli forvandlet, bli Kristus lik.

De tre alternative velsignelsene for barn er og tatt bort i høringforslaget, og det er vi sterkt uenige i. I høringforslaget er det kun ett mulig alternativ nevnt, og den begrenser ordene kun til å føre barnet frem til det evige liv. Vi ønsker å ha med som eksempel: «Gud velsigne deg og bevar deg» for å tydeliggjøre at velsignelsen ikke primært handler om at en skal føres til det evige liv, men at Gud er med en og på denne siden, i dette livet.

Høringstema 6: Justeringer i de enkelte nattverdbønnene

Høringsspørsmål 6: Gi gjerne kommentarer eller endringsforslag til nattverdbønnene?

Vi tenker det er bra med nattverdbønn G, til bruk når det er mange dåp i gudstjenesten.

Men vi ønsker at en beholder muligheten for å kunne bruke en annen lovsang istedenfor Sanctus, slik det var rom for i Nattverdordningen for særlige anledninger (2.79 ff) fra 2011 liturgien. Dette særlig når det er tilrettelagte gudstjenester for barn.

Vi mener at alle nattverdbønnen er for ordrike, det er for mange ord og forklarende bønner, og de har et ensidig fokus som kun løfter opp ett av bibelens mange bilder, nemlig kun nattverden tolket som Jesu stedfortredende offer for våre synder.

Høringstema 7: Justeringer i hoveddel IV. Sendelse, ledd 22-25

Høringsspørsmål 7: Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

Vi ønsker å beholde alternativet: «Gå i fred», og vi ønsker å beholde muligheten for å formulere eget utsendelsesord.